

Suomen Rehtorit ry
Rautatieläisenkatu 6, 00520 Helsinki
www.surefire.fi

Asia: Lausunto ylioppilastutkinnon latinan pitkän oppimäärän kokeen lakkauttaminen

Viite: Lausuntopyyntö OPH-2740-2021

Ylioppilastutkintolautakunta valmistautuu lakkauttamaan latinan kielen laajemman oppimäärän kokeen. Latinan kielessä järjestettäisiin tällöin vain yhden tason mukainen koe.

Katsomme, että ylioppilastutkintolautakunnan ehdotus latinan kielen laajemman oppimäärän kokeen lakkauttamisesta on kannatettava ja hyvin perusteltu.

Ylioppilastutkinnossa on tällä hetkellä mahdollista suorittaa kahteen eri lyhyen kielen oppimäärään perustuva latinan kielen koe. Latinan laajemman oppimäärän koe perustuu perusopetuksen yläluokilla alkavaan oppimäärään B2. Lyhyen oppimäärän koe perustuu lukiossa alkavaan oppimäärään B3. Vuoden 2015 lukion opetussuunnitelman perusteissa latinan B-oppimäärät lähentyivät toisiaan. Ero B2- ja B3 -oppimäärien välillä on vuoden 2019 lukion opetussuunnitelman perusteissa samankaltainen kuin muissa lyhyissä kielissä.

Ylioppilastutkinnon kielten lyhyiden oppimäärien kokeisiin osallistuu sekä B2- että B3-oppimäärän suorittaneita kokelaita. Tämä tukee perustelua, että myös latinan kielessä voisi olla vain yksi yhteinen koe oppimäärästä huolimatta. Opetushallitus ei ole antanut opetussuunnitelman perusteita latinan kielen A1- tai B1-oppimäärille. Ylioppilastutkinnon kokeet laaditaan nuorten lukiokoulutuksen opetussuunnitelmien perusteiden perusteella, joten tänäkään vuoksi ei ole opetussuunnitelmien perusteista johtuvaa syytä säilyttää laajemman oppimäärän koetta.

Laajemman oppimäärän kokeen osallistujamäärät ovat viimeisen kymmenen vuoden seurantajaksolla olleet vuositasolla hyvin alhaiset (vuodessa alle kymmenen osallistujaa vuotta 2014 lukuun ottamatta). Lyhyen latinan osallistujamäärät ovat hienoisessa laskussa, kuten muidenkin ns. harvinaisten kielten osallistujamäärät. Latinan kieltä on mahdollista opiskella muutamassa lukiossa. Usein kokeeseen osallistuvat kokelaat ovat opiskelleet kieltä muualla kuin lukiossa.

Latinan kielen kuten myös muiden vieraiden kielten opiskelun vähenemisestä on oltava huolissaan. Tämän vuoksi latinan kielen kokeen rakennetta tulisi kehittää ja modernisoida, jolloin kokeeseen osallistuminen voisi olla houkuttelevampaa kuin nykyisellään.

Ylioppilastutkintolautakunta voisi myös tässä hengessä harkita esimerkiksi japanin ja kiinan kielen kokeiden käyttöönottoa. Näistä kielistä Opetushallitus on antanut opetussuunnitelmien perusteet. Asiaa tulisi käsitellä ylioppilastutkintolautakunnan ja opetus- ja kulttuuriministeriön tulosneuvotteluissa.

Korkeakoulut päättävät itsenäisesti, millä tavalla ne käyttävät ylioppilastutkinnon arvosanoja opiskelijavalinnassa. Ylioppilastutkintolautakunnan käsityksen mukaan latinan laajemman ja lyhyen oppimäärän kokeet ovat tähän asti olleet korkeakouluvalinnoissa samanarvoisia. Tilanne ei tältä osin muuttuisi. Korkeakoulujen opiskelijavalinnassa latinan ylioppilaskokeen merkitys itsenäisenä valintakriteerinä on ollut ja on marginaalinen. Täten kokeiden yhdistämisellä ei liene juuri merkitystä opiskelijavalinnassa. Opiskelijoiden oikeusturva ei voine tässä mielessä heikentyä. Esimerkiksi Turun yliopiston latinalaisen filologian humanististen tieteiden kandidaatin ja filosofian maisterin koulutusohjelmassa ylioppilastutkinnon kokeiden arvosanoista annetaan pisteitä yleisen käytännön mukaisesti ja latinan kielessä opiskellun oppimäärän laajuuden merkitys tulee otetuksi huomioon vasta pääsykokeessa.

Mahdollinen ajankohta viimeiselle laajemman oppimäärän kokeelle voisi ylioppilastutkintolautakunnan ehdotuksen mukaan olla esimerkiksi kevään 2024 tai 2025 tutkinnossa. Kevään 2024 tutkintoon on kolme vuotta, joka on yleinen siirtymäaika ylioppilastutkinnon muutoksille. Keväällä 2025 päättyy siirtymäaika Lukion opetussuunnitelman perusteet 2015 mukaisille kokeille. Ylioppilastutkintolautakunta päättää asiasta lausuntokierroksen jälkeen. Kannatamme pidempää siirtymäaikaa eli kevään 2025 tutkintoa.

Ylioppilastutkintolautakunnan näkökulmasta siirtyminen yhteen latinan kielen kokeeseen antaa mahdollisuuden kehittää koetta lyhyen oppimäärän kokeena. Koetta tulisi voida kehittää muiden ylioppilastutkinnon vieraan kielen kokeiden tavoin vastaamaan uusia lukion opetussuunnitelman perusteita ja niissä asetettuja kaikille aineille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Ainejaos pystyisi paremmin keskittämään voimavaroja latinan kokeen laadintaan ja kehittämiseen, jos kokeita olisi yksi. Kahden lyhyen oppimäärän mukaisen kokeen tasoerosta huolehtiminen on haastavaa. Tämä ylioppilastutkintolautakunnan näkökulma on kannatettava ja tukee ylioppilastutkinnon kehittämistä ajassa.

Helsingissä 16.8.2021

Antti Ikonen
puheenjohtaja
Suomen Rehtorit ry
Finlands Rektorer rf